НАЦИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ НА ОБЩИНИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
1111 София, ул. Голаш 23, +359 2 943 4467/8, +359 887 47 60 17
НСОРБ
NATIONAL ASSOCIATION OF MUNICIPALITIES IN THE REPUBLIC OF BULGARIA
1111 Sofia, Golash str. 23, +359 2 943 4467/8; +359 887 47 60 17
e-mail:namrb@namrb.org, https://www.namrb.org

За сведение на всички общ. съвети за информация! 04.01.2024

Recoverable Signature

X изх. № И-30 / 03.01.24.

Деловодство НСОРБ

Signed by: ADELINA ASENOVA KOKENOVA

ДО

КМЕТОВЕТЕ НА ОБЩИНИ

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛИТЕ НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТИ

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
БУРГАС
Регистрационен индекс и дата
08-00-14889/04.01.24

Относно: Обнародван Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Честита Нова 2024 година!

Да бъде успешна, щастлива и изпълнена с много добри решения за общините!

С настоящото писмо Ви информираме, че в ДВ, бр. 108 от 30 декември 2023 г. е обнародван Законът за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2024 г.

Съгласно изискванията на чл. 84, ал. 4 във връзка с ал. 6 и чл. 94, ал. 2 от ЗПФ крайните срокове за внасяне и приемане на общинските бюджети са:

- в срок до 29 януари 2024 г. (*20 работни дни от обнародването на Закона*) кметът на общината внася окончателния проект на бюджета, индикативния годишен разчет за сметките за средства от Европейския съюз и прогнозите по чл. 82, ал. 3

от ЗПФ (чл. 84, ал. 4). Публичното обсъждане се провежда в рамките на този срок, като датата на обсъждането се оповестява най-малко 7 дни предварително.

- в срок до 15 работни дни от внасянето му от кмета, ОбС приема бюджета на община (чл. 94, ал. 2), т.е. ако бюджетът е внесен в последния възможен срок, то приемането му следва да стане най-късно до 19 февруари.

Предстои да бъде изготвено и прието и Постановлението за изпълнение на държавния бюджет на Република България за 2024 г., за което ще Ви уведомим своевременно.

Основните разпоредби, срокове и условия в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г., свързани с работата на общините, са както следва:

1. **Увеличени са размерите на основните бюджетни взаимоотношения** между централния бюджет и бюджетите на общините (*с 846,2 млн. лв. или средно 12,1% повече, спрямо ЗДБРБ за 2023 г.*), като утвърденият общ размер за 2024 г. е 7 812,5 млн. лв., по видове субсидии както следва:

- *обща субсидия за делегираните от държавата дейности – общо 6 928 млн. лв., от която за „Общинска администрация“ са предвидени* ***581.2 млн. лв. (допълнителни 6.4 млн. лв., спрямо ЗДБРБ за 2023 г.). Отделно в чл. 1, ал. 5, т. 8. 8.1.1. и т. 8.2. са разчетени общо 50,1 млн. лв. за общинска администрация и възнагражденията на кметските наместници, както следва****:*

- в т.8.1.1 за делегираната от държавата дейност „Общинска администрация“ средства в размер на 32 млн. лв.

- в т.8.2 за възнаграждения на кметски наместници средства в размер на 18,1 млн. лв.

Тези суми ще бъдат предоставени допълнително на общините с акт на Министерския съвет;

- обща изравнителна субсидия - 410 млн. лв.(ръст с 6 млн. лв. или 1,5%);

- трансфер за зимно поддържане и снегопочистване на общински пътища – 48,2 млн. лв. (без увеличение);

- целева субсидия за капиталови разходи – 426,3 млн. лв. (без увеличение).

2. Предвиден е безпрецедентен инвестиционен ресурс за общински проекти съгласно чл. 107 и Приложение № 3 с обща прогнозна стойност на проектите 4,2 млрд. лв. със срок на изпълнение и въвеждане в експлоатация до 31 декември 2026 г., като от тях за 2024 г. са прогнозирани 3,3 млрд. лв. - *одобрен е редът и условията, както и приоритетните проекти на общините по*

новата Инвестиционна програма за общински проекти *с прогнозен размер и обхват съгласно Приложение № 3, което приложение може да бъде променяно от Народното събрание три пъти в годината (в срок до 31 март, до 30 юни и до 30 септември 2024 г.) по предложение на Министерския съвет, въз основа на предложение на кметове на общини .* **Подробна информация за лимитите по групи общини, условията и реда за изпълнение на инвестиционните проекти Ви предоставяме в *Приложение 1* към настоящото писмо.**

3. **По предложение на НСОРБ е запазен и увеличен с 10 млн. лв. или 20% трансферът за други целеви разходи за местни дейности – в размер на 60 млн. лв.,** предназначен за достигане на минималната работна заплата за 2024 г. в местните дейности във всички 265 общини. *Разпределението на трансфера по общини е на база относителния дял на разходите за заплати и възнаграждения на конкретната община в съответната функция в местните дейности спрямо общия им размер във функцията и съобразно теглото на всяка функция, определено чрез относителния дял на броя персонал на МРЗ за всяка функция в местни дейности спрямо общия брой персонал на МРЗ в местни дейности по данни от отчета за 2022 г. и справката за натурални показатели към него (чл. 56, ал. 8).*

4. Съгласно чл. 1, ал. 5, за различни секторни политики са **предвидени допълнителни средства в централния бюджет** в общ размер на 945,7 млн. лв., като 22 % от тях или **не по-малко от 210,9 млн. лв. ще бъдат предоставени за делегирани от държавата дейности в общините, вкл. и по стандарти**. За част от останалите средства (*ок. 65 млн. лв.*) общинските културни институции ще могат да кандидатстват допълнително.

5. Запазен е размерът на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия - 130 млн. лв.

6. Запазват се разпоредбите относно **начина и сроковете за предоставяне на основните бюджетни субсидии** (чл. 56).

7. Запазена е **възможността за трансформиране на целевата субсидия за капиталови разходи в трансфер за други целеви разходи** за извършване на неотложни текущи ремонти на общински пътища, на улична мрежа и на сгради, публична общинска собственост. Редът и условията за трансформиране на целевата субсидия предстои да бъдат определени с постановлението за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2024 г. (чл. 57).

8. **Въвеждат се нови разпоредби относно заявяването и усвояването на средствата от целева субсидия за капиталови разходи**, като се определя, че в

заявките си общините могат да включват: обекти за строителство и основен ремонт, за придобиване на материални и нематериални дълготрайни активи и за проучвателни и проектни работи, включително за съфинансиране и за плащания по заеми за капиталови разходи, които подлежат на разплащане. **Заредените лимити по СЕБРА, за които няма инициирани платежни нареждания за директно разплащане към контрагенти или други лица ще остават по сметката на централния бюджет за 2024 г.** (чл. 56, ал. 2, ал. 3 и ал. 4).

9. **Запазени са и следните разпоредби, по аналогия на предходни години:**

- Промените по бюджетите да се извършват текущо, но не по-късно от 31 декември 2024 г., като във връзка с годишното счетоводно приключване и изготвянето на отчетите за касовото изпълнение промените по реда на чл. 110, 112 и 113 от ЗПФ могат да се извършват и до 28 февруари 2025 г. (чл. 79);
- Бюджетните организации, настанени в сгради – собственост на държавата или на общините, не заплащат наеми (чл. 80);
- Когато по одобрени проекти данък върху добавената стойност е финансиран като разход от разпоредители с бюджет, за частта, за която възниква право на приспадане на данъчен кредит, сумата се връща на разпоредителя с бюджет, който е финансирал разхода, от този разпоредител с бюджет, който е получил финансирането (чл. 83);
- Възможностите за финансиране на разходи за ДДС на общини по одобрени проекти по ПРСР 2014-2020, ПМДР 2014-2020, СПЗСР 2023-2027 и ПМДРА 2021-2027.(чл. 84 и чл. 84);
- Възможността за финансиране на проекти на общините за подобряване качеството на атмосферния въздух във връзка с Решение на Съда на Европейския съюз по дело С-174/21 въз основа на решение на УС на ПУДООС на базата на фактически извършени разходи на общините в увеличен общ размер до 25 млн. лв. (чл. 85);
- Задължението за възстановяване на неусвоените средства по чл. 283 от ЗПУО (чл. 86);
- Възможността за ползване на неусвоените средства от трансфера за зимно поддържане и снегопочистване на общинските пътища (чл. 88);
- Възможността неусвоените средства по бюджетите на общините от трансфери по чл. 52, ал. 1, т. 1, буква „а“ от ЗПФ, постъпили през предходни години, с изключение на тези във функция „Образование“ да могат да се разходват за делегираните от държавата дейности във всички функции, в т.ч. за капиталови разходи, ако това не противоречи на условията, определени в нормативния акт,

с който са одобрени. Неусвоените средства във функция „Образование“ могат да се ползват за капиталови разходи, ако това не противоречи на акта с който са одобрени (чл. 91, ал. 2 и ал. 3);

- Изключенията относно общинския дълг, като лимитът за финансовите инструменти, управлявани от Фонд мениджър на финансовите инструменти“ ЕАД остана 25% (чл. 95);
- Не се включват в общия годишен размер на плащанията по общинския дълг. Запазени са миналогодишните разпоредби
- Изключенията при определянето на ограниченията по чл. 94, ал. 2 от ЗПФ по отношение на услугите по чистотата и за сметка на целеви трансфери. (чл. 96);
- Задължителното въвеждане на ИФИСО (чл. 97);
- Лимитите за представителните разходи за кметовете – до 3 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка за дейност „Общинска администрация“ и за общинските съвети - до 1,5 на сто от общия годишен размер на разходите за издръжка за дейност „Общинска администрация“ (чл. 98);
- Условията за общини в процедура на финансово оздравяване, неплащането на наем от бюджетните организации, внасянето на част от постъпленията от наеми на търговските дружества, данъчни облекчения и социални помощи за деца, погасяването на отпуснати безлихвени заеми за определени водни проекти и др.
- За ползване на финансираната от държавния бюджет социална услуга „Асистентска подкрепа“ да не се заплащат такси от лицата, които я ползват до 31 декември 2024 г. (§ 5).

10. **Предвижда се задължително възстановяване в централния бюджет в срок до 31 март 2024 г. на неусвоените целеви остатъци от предходни години** от трансфери за други целеви разходи, постъпили на основание актове на Министерския съвет и от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия, с изключение на обекти, за които към 31 декември 2023 г. е сключен договор с изпълнител. (чл. 87 и чл. 89).

11. **Неусвоените средства от трансформирана целева субсидия за капиталови разходи през 2021 и 2022 г. се възстановяват** в централния бюджет не по-късно от 31 март 2024 г. (чл. 91).

12. Въвежда се ново изискване - **за общини с финансови затруднения да се считат и общините, за които** при изпълнение на проекти, финансирани със

средства от Европейския съюз, **наличните към края на 2023 г. просрочени задължения към доставчици в отчетна група сметки за средства от Европейския съюз надвишават 50 на сто от отчетените към края на годината разходи по бюджета на общината**, независимо дали са налице условията по чл. 130а, ал. 1 от Закона за публичните финанси (чл. 92).

13. Въвежда се ново изискване - **секторните министри да извършат анализ на предоставените на общините трансфери за капиталови разходи** по сключени споразумения до 31 декември 2022 г., **като за обекти, за които към 31 декември 2023 г. няма сключени договори с изпълнител, предоставените средства се възстановят** по бюджета на съответното министерство в срок до 31 март 2024 г. (чл. 94).

14. Въвежда се разпоредба, съгласно която **разходите за електроенергия в детски ясли, детски градини, яслени групи в детските градини, училища**, детски спортни школи, читалища, молитвени домове, храмове и манастири на регистрирани вероизповедания, **подлежат на компенсиране до регулираната цена за крайни битови потребители** по приети от Министерския съвет програми „§ 3, ал. 14).

15. Изменя се Закона за управление на отпадъците, като **общините ще могат да ползват ресурса от отчисления и обезпечения и през 2024 г.** по аналогия на предходни години (§ 26).

16. Изменя се Закона за данък добавена стойност – чл. 92, ал. 3, т. 3 относно **30-дневния срок за възстановяване на ДДС за изграждане, стопанисване, поддържане и експлоатация на В и К системи и съоръжения в изпълнение на водни проекти**, финансирани с бюджетни средства или средства, предоставени по програми на Европейския съюз (§ 27).

17. С промените, предвидени в §13 от ПЗР на ЗДБРБ за 2024 г. се предвиждат следните промени в ЗОП:

- относно чл. 116 - предоставя се възможност ограничението по чл. 116, ал. 2 да не се прилага, когато са налице кумулативно допълнително възлагане и изменение на цените в резултат на инфлация;
- относно чл. 117а - отпада основанието за изменение на договор за обществена поръчка в случаите когато промените са предвидени в документацията за обществената поръчка и в договора чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи, включително клаузи за изменение на цената или опции; обхватът и естеството на възможните изменения или опции, както и условията, при които те могат да се използват, не трябва да води

до промяна в предмета на поръчката или на рамковото споразумение. **Изменение на цената на договор за обществена поръчка в резултат на инфлация,** при която съществено са увеличени цените на основни стоки, материали и материали, услуги, които формират стойността на договора, **може да се извърши при наличие на финансов ресурс.**

- В § 93 от Закона за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки (ДВ, бр. 88 от 2023 г.) се създава изрична уредба на изменението на цената на договор за обществена поръчка, в резултат на инфлация, с която се отстранява съществувалата до момента празнота в ЗОП и се постига равнопоставеност на правните субекти, действащи при едни и същи пазарни условия.

18. Предвижда се в едномесечен срок Министерският съвет да актуализира програмите за разширяване и подобряване на сградния фонд и материалната база в системата на образованието за периода 2024 – 2026 г. (по § 42 от ЗДБРБ за 2023 г.) - *за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища - с бюджет до 240 млн. лв. и за изграждане и основен ремонт на спортни площадки и физкултурни салони в държавните и общинските училища - с бюджет до 240 млн. лв.* (§ 17).

Спрямо предходни години липсват следните разпоредби:

- възможността размерът на неразплатените задължения на общини - бенефициенти по програми, съфинансирани от ЕФРР, ЕСФ, КФ, ЕЗФРСР и ЕФР, за наложени финансови корекции да се намалява еднократно с 80 на сто;

- намалението на годишния данък върху таксиметровия превоз на пътници и за получаването на финансова компенсация от държавния бюджет за това намаление;

- поемането за сметка на централния бюджет на разходите за обслужване от банките на операциите на бюджетните организации по събирането на приходи и други постъпления чрез картови плащания;

- невъзможността целево предоставяните средства от държавния бюджет на нефинансовите предприятия за субсидии, компенсации и капиталови трансфери за възложени от държавата дейности и услуги да се използват за обезпечения и за принудително погасяване на публични и частни държавни вземания, както и на вземания на трети лица.

- задължителното предвиждане в капиталовите разходи на средства за реализиране на енергоспестяващи мерки.

На 18 и 19 януари 2024 г. (четвъртък и петък) НСОРБ и НСОРБ-Актив ще организират за Вашите финансисти и съветници от бюджетните комисии в

общинските съвети традиционното обучение „Подготовка на общинските бюджети 2024“ г. за което ще получите покана до 05.01.2024 г. По време на обучението ще бъде предоставена и традиционната Консултативна разработка за подготовка на общинските бюджети, с приложени примерни докладни за Общинския съвет и други образци на документи.

НСОРБ остава на разположение за допълнителна подкрепа както в областта на общинските финанси, така и за всяка друга общинска дейност.

Като Ви пожелаваме още веднъж новата 2024 г. да бъде здрава, мирна и успешна, оставам

С уважение,

Recoverable Signature

X

Силвия Георгиева
Изпълнителен директор НСОРБ
Signed by: SILVIYA NEDELCHEVA GEORGIEVA

Силвия Георгиева

Изпълнителен директор

Приложение № 1

Лимити по групи общини, условия и ред за изпълнение на инвестиционните проекти в Приложение № 3 съгласно чл. 107 от ЗДБРБ за 2024 г.

Чл. 107.(1) Министърът на регионалното развитие и благоустройството сключва с кметовете на общините споразумения, със срок на изпълнение и въвеждане в експлоатация до 31 декември 2026 г., за финансиране на проектиране, строителство, основен ремонт и реконструкция на:

1. нови и съществуващи улици и тротоари и съоръженията и принадлежностите към тях;

2. нови и съществуващи общински пътища и съоръженията и принадлежностите към тях;

3. водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения, представляващи публична общинска собственост;

4.сгради, публична общинска собственост, в които се предоставят обществени услуги, в т.ч. такива, в които се осъществяват дейности в областта на културата, с изключение на обекти, представляващи недвижими културни ценности;

5.обекти на общинската спортна инфраструктура; и

6.благоустройствени строежи и дейности в населените места, в т.ч. площади, пешеходни и велосипедни алеи и зони, обществени паркинги, озеленени площи за широко обществено ползване и гробищни паркове.

(2) Средствата за финансиране на споразуменията по ал. 1 се предоставят от централния бюджет по реда на чл. 109, ал. 3 от Закона за публичните финанси.

(3) Споразуменията по ал. 1 се сключват и финансирането на проектите се извършва, при условие че за съответния проект е налице:

1.при проекти с предмет инвестиционно проектиране – валидна виза за проектиране или становище на главния архитект на община с подробно описание на инвестиционното намерение, когато за извършване на проектирането не се изисква виза за проектиране съгласно Закона за устройство на територията;

2.при проекти с предмет строителство, основен ремонт или реконструкция:

а) одобрен инвестиционен проект; и

б) валидно разрешение за строеж, когато издаването му се изисква съгласно Закона за устройство на територията; или

в) становище на главния архитект с подробно описание на инвестиционното намерение, че строежът не се нуждае от издаване на разрешение за строеж, когато издаването му не се изисква съгласно Закона за устройство на територията.

(4) Допустими за финансиране са следните видове разходи:

1.разходи за инвестиционно проектиране;

2.разходи, свързани с прякото изпълнение на строително-монтажните работи;

3. непредвидени разходи в размер до 10 на сто от стойността на одобрените разходи по т. 2;

4.разходи за строителен надзор в размер до 2 на сто от стойността на одобрените разходи по т. 2; и

5.разходи за авторски надзор в размер до 1 на сто от стойността на одобрените разходи по т. 2.

(5) Недопустими за финансиране са следните видове разходи:

1.разходи за дейности, изпълнени преди сключването на споразумението по ал. 1;

2.възстановяването на разходи, заплатени преди сключването на споразумението по ал. 1;

3. разходи, за които е осигурено финансиране със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове, Европейските фондове при споделено управление, чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства (в т.ч. и собствени средства на общината бенефициент) или със заемни средства;

4.разходи за изменение на цената на договор за обществена поръчка при инфлация по смисъла на чл. 117а от Закона за обществените поръчки;

5.разходи за екипи, отговорни за организация, управление и изпълнение на проекта;

6.разходи за информация и комуникация;

7. разходи за придобиване на земя и/или ограничени вещни права върху земя;

8. разходи за текущ ремонт и поддръжка.

(6) Общата максимална стойност на разходите за 2024 г. по сключените споразумения по ал. 1 със съответната община се определя в зависимост от категорията на общината съгласно заповедта на министъра на регионалното

развитие и благоустройството по чл. 36, ал. 2 от Закона за административно-териториалното устройство на Република България, както следва:

- за общини с категория 1 – до 50 млн. лв.;

- за общини с категория 2 – до 30 млн. лв.;

- за общини с категория 3 – до 15 млн. лв.;

- за общини с категория 4 – до 10 млн. лв.,

- и за общини с категория 5 – до 6 млн. лв.,

- с изключение на общините с население над 180 000 души по данни на Националния статистически институт към 31 декември 2022 г., за които общата максимална стойност на сключените споразумения по ал. 1 може да бъде до 100 млн. лв.

(7) Общините финансират за собствена сметка разходите за дейности, надвишаващи общите максимални стойности по ал. 6 за категориите общини.

(8) **В случай, че в периода между 1 януари 2024 г. и 31 декември 2026 г. проект, за който е сключено споразумение по ал. 1, е допустим за финансиране по** програми и механизми на Европейския съюз, по други международни програми и договори, както и по други национални програми, като Програмата за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища; Програмата за изграждане и основен ремонт на спортни площадки и физкултурни салони в държавните и общинските училища; Програмата за споделено финансиране на инвестиционни спортни проекти; Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд; Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на нежилищния сграден фонд, **съответната община подава заявление за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и рефинансиране на извършените разходи по съответната програма, механизъм или договор.**

(9) По споразуменията по ал. 1 се предоставят авансово средства в размери, определени както следва:

1. при споразумения с предмет инвестиционно проектиране – аванс в размер до 50 на сто от предвидените разходи за проектиране по споразумението, платими при сключен договор на общината с изпълнител и предоставено обезпечение от изпълнителя към общината съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки;

2. при споразумения с предмет строителство, основен ремонт или реконструкция – аванс в размер до 20 на сто от предвидените разходи за

строително-монтажните работи по споразумението, платими при издадено валидно разрешение за строеж, сключен договор на общината с изпълнител и предоставено обезпечение от изпълнителя към общината съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки.

(10) Междинни плащания по споразуменията по ал. 1 се извършват текущо на базата на достигнат етап от фактически извършени дейности.

(11) Документацията по споразуменията по ал. 1, включително документи, доказващи извършваните плащания, се подават от общините в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейския съюз в България (ИСУН).

(12) Правилата за верифициране и отчитане на допустимите разходи и за извършване на плащанията по споразуменията по ал. 1 се уреждат с акт на Министерския съвет.

(13) **Определят се приоритетни проекти по Инвестиционна програма за общински проекти с прогнозен размер и обхват съгласно приложение № 3.**

(14) Народното събрание може да извършва промени в приложението по ал. 13 по предложение на Министерския съвет, въз основа на предложение на кметове на общини, в срок до 31 март, до 30 юни и до 30 септември 2024 г.